

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft de derogatie - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggend ontwerp van besluit voert twee kleine technische aanpassingen door aan de bepalingen rond derogatie. Deze aanpassing komt er naar aanleiding van een schrijven van de Europese Commissie, waar er gewezen werd op een schending van de voorwaarden rond derogatie. Uit het schrijven van de Europese Commissie blijkt dat de maximale bemestingsnormen voor stikstof uit dierlijke mest op derogatiebedrijven op perceelsniveau moeten nageleefd worden, en niet op bedrijfsniveau. Voorliggend besluit past de bepalingen rond derogatie op dit punt aan. Daarnaast wordt ook een bepaling toegevoegd, dat derogatielandbouwers, de toegang moeten verlenen tot hun percelen om staalnames te kunnen doen ten behoeve van de monitoring van de derogatie.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en natuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/70 van 9 maart 2020.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De derogatie is de omzetting van het Europese uitvoeringsbesluit 2019/1205 van 12 juli 2019 tot verlening van een door België voor het Vlaamse Gewest gevraagde afwijking krachtens Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

De beslissing van de Europese Commissie staat aan het Vlaamse Gewest een afwijking, zoals voorzien in de Nitraatrichtlijn, toe. Deze afwijking, de zogenaamde 'derogatie', laat voor bepaalde teelten een hogere bemesting uit dierlijke mest toe zonder de totale bemestingsnorm te verhogen. Hierdoor wordt het gebruik van kunstmest op derogatiebedrijven verminderd en kunnen ze op een duurzame manier een groter aandeel van de nutriënten uit dierlijke mest hergebruiken. Dit verhoogd gebruik van dierlijke mest is gekoppeld aan een aantal voorwaarden.

Met het "besluit van de Vlaamse Regering van 25 oktober 2019 tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft de voorwaarden voor het verkrijgen van een derogatie aan de bemestingsnormen als vermeld in artikel 13 van het Mestdecreet van 22 december 2006" werd de derogatie voor de periode 2019-2022, in Vlaamse wetgeving omgezet.

Deze nieuwe derogatie is zeer gelijkend aan de derogatie die van toepassing was in de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2018.

Op 27 november 2019 heeft de Europese Commissie aan België een aanmaningsbrief gestuurd aangaande inbreuken op de Nitraatrichtlijn (zie bijlage 3). Voor wat het Vlaamse Gewest betreft, werd in dat schrijven een schending meegedeeld van de derogatievoorwaarden. Uit de monitoring van de derogatie door de Europese Commissie bleek dat in de jaren 2015, 2016 en 2017, de hoeveelheden meststoffen die op de percelen op of in de bodem mochten worden gebracht, niet in acht zijn genomen op perceelsniveau.

De door de Commissie aangevoerde schending komt voort uit het feit dat Vlaanderen sinds het 5de actieprogramma in uitvoering van de Nitraatrichtlijn voor de periode 2015-2018, een bedrijfsbenadering toepast voor de opvolging van de bemesting in plaats van een perceelsbenadering. De bedrijfsbenadering voor de opvolging van de bemesting betekent dat op een specifiek perceel van een bepaald bedrijf meer meststoffen kunnen worden toegepast dan toegelaten volgens de maximale bemestingsnorm, als op de andere percelen van dat bedrijf de toegepaste bemesting lager is dan toegelaten volgens de maximale bemestingsnormen.

Met haar aanmaningsbrief maakt de Commissie duidelijk dat de bemestingsnormen in haar uitvoeringsbesluit (EU) 2015/1499 van 3 september 2015 ('derogatiebesluit 2015-2018') moeten gerespecteerd worden op perceelsniveau.

In haar antwoord van 24 januari 2020 (zie bijlage 4), heeft de Vlaamse minister van Omgeving, aan de Europese Commissie omstandig uitgelegd en verantwoord hoe Vlaanderen de derogatiebepalingen tot op heden toegepast heeft. Aangezien de nieuwe derogatie voor de periode 2019-2022 op dit punt gelijk loopt met de derogatie die van toepassing was tot en met 31 december 2018, heeft de door de Europese Commissie aangevoerde schending, ook in de huidige regelgeving nog effect. De minister van Omgeving heeft daarom het engagement genomen om de wetgeving aan te passen om zo tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Europese Commissie. Met voorliggend besluit worden deze aanpassingen aan de VLAREME doorgevoerd.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggend ontwerp van besluit bevat vier artikelen.

Artikel 1 voegt twee punten toe aan artikel 5.1.1, §1, tweede lid, van de VLAREME. In het kader van de derogatie, dient de derogatielandbouwer te verklaren dat hij de voorwaarden van de derogatie zal naleven. In dat kader worden in artikel 5.1.1 van de VLAREME de voorwaarden van de derogatie opgesomd die de landbouwer moet verklaren na te leven. Aan dit lijstje worden nu twee voorwaarden toegevoegd, met name het feit dat men op perceelniveau de dierlijke bemestingsnorm, in kg N per hectare, moet respecteren en het feit dat een derogatielandbouwer toestaat dat zijn percelen betreed worden voor een bemonstering in het kader van de monitoring van de derogatie.

Met het tweede artikel van voorliggend besluit, wordt in de VLAREME een bepaling toegevoegd aangaande de toegestane hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest op alle tot het bedrijf behorende percelen landbouwgrond. Overeenkomstig artikel 13, §9, tweede lid, van het Mestdecreet, mag op een tot het bedrijf behorend perceel landbouwgrond, tot tweemaal de toegelaten hoeveelheid stikstof (zowel voor wat betreft stikstof uit dierlijke mest als werkzame stikstof) opgebracht worden, zolang men, op bedrijfsniveau de maximaal toegestane hoeveelheid meststoffen, niet overschrijdt. Uit de communicatie met de Europese Commissie blijkt dat deze bepaling niet verenigbaar is met het Europese derogatiebesluit (uitvoeringsbesluit 2019/1205 van 12 juli 2019 tot verlening van een door België voor het Vlaamse Gewest gevraagde afwijking krachtens Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen). Met artikel 2 van voorliggend besluit wordt daarom bepaald dat op derogatiebedrijven, de bemestingsnorm voor stikstof uit dierlijke mest, op perceelniveau bekeken moet worden. En dat voor deze bedrijven de mogelijkheid om, binnen een bedrijfsbenadering tot het dubbele van de toegelaten hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest op te brengen, niet geldt.

Het derde artikel van voorliggend besluit bepaalt dat een derogatielandbouwer moet toestaan dat zijn percelen betreed worden voor een bemonstering in het kader van de monitoring van de derogatie. Hiermee wordt gezorgd dat de opvolging en monitoring van de derogatie sneller en efficiënter kan gebeuren.

Artikel 4 stelt vast dat de minister, bevoegd voor Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, belast is met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van het Vlaams Gewest.

Voorliggend ontwerp van besluit bevat twee, veeleer technische, aanpassingen aan de bepalingen rond derogatie. De impact van dit besluit is dan ook beperkt. Enerzijds aangezien het toepassingsgebied van dit besluit beperkt is tot de landbouwers die derogatie toepassen. En anderzijds aangezien de inhoudelijke impact van de twee aanpassingen voor de meeste van de betrokken landbouwers weinig impact zal hebben.

Voor wat betreft de uitvoering van deze aanpassingen, kan dit gebeuren binnen de bestaande systemen en informaticatoepassingen, mits een aantal kleine aanpassingen. Er dienen dan ook geen bijkomende investeringen te gebeuren voor de implementatie van voorliggend besluit.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 5 maart 2020 gaat als bijlage 2 en stelt dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist is.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring wordt dit ontwerp van besluit overgemaakt aan de Raad van State voor advies.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft de derogatie;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR